

ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱԳՈՒՄ ԹԵ՛ ԻՆՔՆԱՃԱՆԱԳՈՒՄ

Posted on April 30, 2013 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Յարուբ Տեր Դաւիթեան, Լոս Անճելըս, Ապրիլ 2013

Մարդ անհատը իր ներքին համոզումներուն եւ հոգեմտաւոր արժեքներուն հիման վրայ կը կերտէ իր կեանքը ու կը մշակէ իր յարաբերութիւնները իր անմիջական շրջապատին ու արտաքին աշխարհին հետ: Որքան յստակ ու բարձրարժէք են այդ համոզմունք-սկզբունքները, այնքան կրնայ այդ հիմունքներուն համերաշխ արժանավայել կեանք մը ապրիլ ու վարել: Քաջ հաւատալով Սոկրատեան «Ճանի՛ր զքեզ» փիլիսոփայութեան, մարդ անհատը նախ եւ առաջ ինքնաճանաչման ճամբով կը ձգտի արժեւորել իր կեանքը, տէր դառնալով բարձրարժէք սկզբունքներու, ու ապա ըստ այնմ կը մշակէ իր յարաբերութիւնները դուրսի աշխարհին հետ: Ինքզինք ճանչցող ու իր կարողութեանց գիտակից մարդը տէրն է իր անձին:

Յարուբ Տեր Դաւիթեան, Լոս Անճելըս, Ապրիլ 2013

Մարդ անհատը իր ներքին համոզումներուն եւ հոգեմտաւոր արժեքներուն հիման վրայ կը կերտէ իր կեանքը ու կը մշակէ իր յարաբերութիւնները իր անմիջական շրջապատին ու արտաքին աշխարհին հետ: Որքան յստակ ու բարձրարժէք են այդ համոզմունք-սկզբունքները, այնքան կրնայ այդ հիմունքներուն համերաշխ արժանավայել կեանք մը ապրիլ ու վարել: Քաջ հաւատալով Սոկրատեան «Ճանի՛ր զքեզ» փիլիսոփայութեան, մարդ անհատը նախ եւ առաջ ինքնաճանաչման ճամբով կը ձգտի արժեւորել իր կեանքը, տէր դառնալով բարձրարժէք սկզբունքներու, ու ապա ըստ այնմ կը մշակէ իր յարաբերութիւնները դուրսի աշխարհին հետ: Ինքզինք ճանչցող ու իր կարողութեանց գիտակից մարդը տէրն է իր անձին:

Իսկ ինքզինք չճանչցող մարդը կը նմանի ծովին բացերու վրայ ծփացող անղեկ ու անխարիսխ նաւին, որ կը տարուբերի ու կ'ընթանայ արտաքին հովերու եւ ալիքներու քմահաճոյքին ենթակայ: Հետեւաբար, ինքզինք չճանչցող մարդը ենթակայ ու գործիք կը դառնայ դուրսի ուժերու ղեկավարութեան, որոնք դիւրաւ կրնան շահագործել զինք, իրենց սեպհական խնդիրները լուծելու համար:

Նոյնն է պարագան հաւաքականութիւններու: Երբ հաւաքականութեան մը կը պակսի իր հասարակաց շահերու պաշտպանութեան եւ հետապնդման գիտակցութիւնը. երբ անոր կը պակսի իր առաջնահերթութիւնները դասաւորելու եւ ծրագրաւորելու գիտակցութիւնը, ապա ան խոցելի թիրախ մը կը դառնայ ներքին թէ արտաքին պատեհապաշտ ուժերու:

Երբ յետադարձ արագ ակնարկ մը կը նետենք անցած քանի մը տասնամեակներու մեր ազգային գործունեութեանց վրայ, երեք գլխաւոր զարգացումներ կ'առանձնանան՝

- ա) Հայաստանի անկախացում,
- բ) Արցախի ազատագրում եւ
- գ) Հայկական Յեղասպանութեան Ճանաչում:

Առաջին երկուքը արգասիքն են հայրենաբնակ մեր ժողովուրդին, իսկ երրորդը՝ սփիւռքահայութեան: Եթէ այսօր հպանցիկ արժեւորումը պիտի կատարենք այս երեքին, կ'ունենանք հետեւեալ պատկերը:

ա) Հայաստան իրաւականօրէն անկախացաւ, բայց փաստացիօրէն արդէն իսկ կորսնցուցած է իր կարելորագոյն հարստութեան եւ ապաւենի՝ ժողովուրդին առնուազն

մեկ երրորդը, որ մեզ մեծապես խոցելի կը դարձնե:

բ) Արցախը փաստացիորեն ազատագրուեցաւ, բայց այդ նուաճումը ո՛չ իրաւականօրէն ամրագրուեցաւ եւ ո՛չ ալ փաստացիօրէն՝ ազատագրուած հողերու վերաբնակեցումով:

գ) Զսանեակէ մը աւելի պետութիւններ ճանչցան Հայերու Յեղասպանութիւնը, բայց շօշափելի ի՞նչ շահ ունեցանք անկէ եւ ի՞նչ կրնանք շահիլ եթէ յաւելեալ քսանեակի մը կամ քառասնեակի մը ճանաչումն ալ ապահովենք:

Վերելի օրինակները արդեօք չե՞ն բացայայտեր մեծ գոհողութեանց գնով նուաճուած մեր ձեռքբերումներու խոցելիութիւնը, եթէ պիտի շարունակենք ընթանալ նոյն ուղիով: Ի՞նչ կ'ընենք իրապէս ամրագրելու այդ նուաճումները: Ժամանակը հասած չէ՞ յեղաշրջելու մեր մտածելակերպը, վերատեսութեան ենթարկելու մեր գործելածելը եւ վերադասաւորելու մեր առաջնահերթութիւնները: Ո՞րքան ատեն պիտի ինքզինքնիս խաբենք ձեւական բնոյթի ձեռնարկներով, անտեսելով գետնի իրականութիւնը եւ մեր գլխուն վրայ կուտակուող սեւ ամպերը: Ո՞րքան ատեն պիտի շարունակենք մեծ յոյսեր կապել ու ապաւինիլ արտաքին ուժերու, փոխան ինքնաճանաչման ճամբով մենք զմեզ զօրացնելու: Ո՞րքան ատեն պիտի Յեղասպանութեան ճանաչում մուրանք օտարներէ, անգիտանալով որ արտաքին գնահատանքը, երբ չէ հիմնաւորուած ներքին գիտակցութեամբ, պարզապէս դուռ կը բանայ առուծախային հաշիւներու: Ո՞րքան ատեն պիտի շարունակենք հմայուիլ օդային երազներով, երբ հողը կը սահի մեր ոտքերուն տակէն, մեր եսասիրութեանց արդիւնք պառակտուածութեան ու մեր անիրատեսութեան պատճառաւ: Զե՛նք տեսներ աշխարհասփիւռ հայութեան օրէ օր ուժացումն ու «Ճերմակ ջարդը»: Զե՛նք տեսներ Հայաստանի դատարկումն ու տկարացումը: Զե՛նք տեսներ մեր գոյերթին սպառնացող վտանգը:

Երկու տարիէն պիտի ոգեկոչենք Յեղասպանութեան արհաւիրքի հարիւրամեակը: Այս կապակցութեամբ, Հայաստանի թէ Սփիւռքի տարածքին կազմուած են յանձնախումբեր, որոնք աշխատանք կը տանին պատշաճօրէն նշելու այս կարեւոր տարելիցը: Սակայն ցարդ հրատարակուած տեղեկութիւններէն դժբախտաբար կ'ունենանք այն տպաւորութիւնը, որ անգամի մը համար եւս պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու պարտաւորութեան զգացումէն մղուած, սովորականէն քիչ մը աւելի աչքառու ծրագիրներ ի գործ պիտի դրուին, հոգեկան խաբուսիկ գոհունակութիւն առթելով ու ... վերջ, մինչեւ յաջորդ կլոր թուական: Ի՞նչն է որ մեզ կը յանգեցնէ այս տպաւորութեան: Բերենք մեր Լոս Անճելըսահայ համայնքի օրինակը, աւելի պարզաբանելու համար մեր միտքը:

Յեղասպանութեան հարիւրամեակին ընդառաջ, մեր համայնքի հոգեւոր, քաղաքական, թէ բարեսիրական գլխաւոր կազմակերպութիւնները գոյացուցած են միացեալ մարմին մը, որ ծրագիրներ պիտի մշակէ այդ առնչութեամբ: Գնահատելի են բոլոր մասնակիցները իրենց ցուցաբերած նուիրման համար: Բայց մինչ միասնական ոգիով

անոնք գործի լծուած են, իրենց քթին տակ, Փասատինա քաղաքին մէջ տեղի կ'ունենան զարմանալի զարգացումներ, կապուած նոյն նպատակին հետ:

Երեք տարիներ առաջ, Փասատինայի հայկական կազմակերպութիւններու համախմբում մը սկիզբը դրած էր քաղաքապետարանի շէնքին մէջ, քաղաքային խորհուրդի անդամներու մասնակցութեամբ, Հայկական Յեղասպանութեան նշման ակնհայտութեան մը, որ ամէն տարի տեղի կ'ունենար: Նոյն համախմբումը նաեւ սկսած էր արշաւ մը, քաղաքին մէջ կառուցելու Յեղասպանութեան զոհերու յիշատակին նուիրուած յուշարձան մը: Երբ այս յուշարձանի կառուցման արտօնագրային ձեւակերպութիւնները բաւական ճանապարհ կտորած էին, յանկարծ անցեալ տարի մրցակից ծրագիր մը մէջտեղ նետուեցաւ հայկական տարբեր մարմնի մը կողմէ, որ նաեւ խլեց քաղաքապետարանի մէջ նշուող ոգեկոչման ձեռնարկի կազմակերպումը:

Ի՞նչու յառաջացաւ այս երկփեղկումը: Ի՞նչպէս կարելի է հաշտեցնել այս պատկերը, հարիւրամեակի, միասնական ոգեկոչման հետ: Հաւաքական աշխատանքի արդիւնաւետութեան եւ միասնական ոգիի դրսեւորման ի՞նչպիսի արտայայտութիւն է այս բոլորովին հակադիր պատկերը: Այս նեղմիտ ու հատուածական մտածելակերպի արդիւնք չէ՞, որ տարիներ է ի վեր որեւէ նշանակելի, միասնական ծրագիր չենք կրցած յաջողցնել: Ի՞նչ եղաւ Կլէստէյ քաղաքի Յեղասպանութեան Յուշարձանի հարցը: Ի՞նչ եղաւ Ուաշինկթընի Յեղասպանութեան Թանգարանի հարցը: Դեռ չենք խօսիր Մոնթեպելլոյի Յեղասպանութեան Յուշարձանը իւրացնելու խայտառակութեանց մասին:

Երբ Յեղասպանութեան նման սուրբ եւ նուիրական դատն ալ կը ձախողինք վեր պահել մեր ներքին քիւնախնդրութեանց այսպնելի մակարդակէն, ուրեմն փաստը տուած կ'ըլլանք մեր մտածելակերպի աղքատութեան: Փաստը տուած կ'ըլլանք թէ ինչո՞ւ Նորահաս սերունդները կը դժկամին ներգրաւուիլ հայ կեանքէն ներս: Փաստը տուած կ'ըլլանք հայութեան հասարակաց շահերու պաշտպանութեան եւ հետապնդման մեր գիտակցութեան սնանկութեան: Հետեւաբար, այսպիսի իրավիճակէ մեկնած, մենք իրաւունք չունինք մտահոգուելու, որ գալիք ձեռնարկները, Հայաստանի թէ Սփիւռքի տարածքին, պարզապէս ձեւական բնոյթի պիտի ըլլան, ինչպէս կ'ըլլան «Արի Տուն», «Հայաստան-Սփիւռք» եւ զարմանազան տեսակի այլ ծրագիրներ եւ ժողովներ:

Ժամանակն է, որ փոխան ձեւականութեանց եւ ինքնախաբեութեան, փոխան օտարէն ճանաչում մուրալու եւ անոր հացին իւղ քսելու, լրջօրէն լծուինք ինքնաճանաչման ճամբով մեր իրավիճակի բարելաւման: Ազգովին անդրադառնանք, որ այս ընթացքով մենք պարզապէս կը մսխենք Մաշտոցներէն եւ Խորենացիներէն մեզի մնացած այն քչիկ մը հարստութիւնն ալ, մինչեւ ... վերջնական սնանկացում:

